

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade? Aplikacijo smo razvili z namenom pomoči mladim in mlajšim odraslim na področju zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>.

[Poziv Evropski komisiji za izdajo predloga *Priporočil glede okolja brez tobačnega dima*](#)

Evropska komisija ni izdala predloga *Priporočil glede okolja brez tobačnega dima* do konca januarja 2024, kot je bilo načrtovano. Kot je zapisalo združenje Smoke Free Partnership (SFP) v izjavi za javnost, **ogrevani tobačni izdelki in e-cigarete zaradi tega uživajo enake svoboščine, kot so jih imele cigarete pred 30 leti**. Priporočila glede okolja brez tobačnega dima iz leta 2009 ne vključujejo ogrevanih tobačnih izdelkov in e-cigaret, kar pa naj bi nova priporočila popravila. Ravno zato je pomembno, da Komisija čimprej izda predlog priporočil in tako pomaga varovati javno zdravje.

Zaradi zamude izdaje predloga je Smoke Free Partnership na Evropsko komisijo naslovila pismo, ki ga je skupaj z drugimi članicami SFP podpisala tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo. V pismu skupaj pozivamo Evropsko komisijo, da izda ambiciozen predlog priporočil še pred evropskimi volitvami, ki bodo junija 2024.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Oglasi na družbenih omrežjih vplivajo na rabo e-cigaret med mladimi](#)

Raziskava Univerze v Yorku je pokazala, da oglasi in vsebine na družbenih omrežjih, ki vključujejo e-cigarete, in jih pogosto podpirajo zvezdniki in vplivneži, **spodbujajo priljubljenost »vejpanja« med mladimi.**

Raziskovalci so pregledali takšne vsebine in oglase na družbenih omrežjih, kot so Facebook, Instagram, Snapchat, Youtube in X (nekdanji Twitter). Našli so dokaze, da so pogosto uporabljene marketinške strategije za e-cigarete vodile v porast mladih uporabnikov e-cigaret in v večje zanimanje za te izdelke med mladimi. Nekatere izmed teh marketinških strategij so vključevale tudi sponzorstva za zvezdnike in vplivneže, ki so oglaševali e-cigarete.

Vodilna avtorica raziskave, Luana Chacon Santos z Oddelka za zdravstvene vede na Univerzi v Yorku, je dejala: »Postaja jasno, da bi lahko normalizacija e-cigaret med mladimi povzročila ponovitev škodljivega vzorca, ki smo ga videli pri stari tobačni industriji. **Družbena omrežja so postala močno tržišče za prodajo e-cigaret.** Nujno potrebni so strožji zakoni za reševanje tega področja.«

[Globalno breme raka narašča](#)

4. februarja vsako leto obeležujemo **Svetovni dan boja proti raku**. V ta namen je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) objavila najnovejše ocene svetovnega bremena raka.

Ocene Mednarodne agencije za raziskave raka (International Agency for Research on Cancer), ki temeljijo na najboljših virih podatkov, ki so bili na voljo v državah leta 2022, poudarjajo **naraščajoče breme raka, nesorazmeren vpliv na prebivalstvo, ki je slabo oskrbovano, in nujno potrebo po odpravi neenakosti glede zdravljenja raka po vsem svetu.**

Leta 2022 je bilo po ocenah 20 milijonov novih primerov raka in 9,7 milijona smrti zaradi raka. Ocenjeno število ljudi, ki so bili živi v petih letih po diagnozi raka, je bilo 53,5 milijona. Za rakom zboli približno vsak peti človek, zaradi te bolezni pa umre približno vsak deveti moški in vsaka dvanajsta ženska.

V letu 2022 je najpogostejši rak na svetu bil rak pljuč (2,5 milijona novih primerov, 12,4 % vseh novih primerov), sledili pa so mu rak dojke (2,3 milijona primerov, 11,6 %), rak debelega

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

črevesa in danke (1,9 milijona primerov, 9,6 %), rak prostate (1,5 milijona primerov, 7,3 %) in rak želodca (970.000 primerov, 4,9 %).

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu FEBRUARJU najdete tukaj.](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Prekomerno uživanje alkohola je v Franciji še vedno skrb vzbujajoče, kljub zmanjšanju dnevne rabe](#)

Medtem ko se je redno uživanje alkohola v Franciji v zadnjih 30 letih zmanjšalo, **prekomerno pitja alkohola še vedno vzbuja skrb**. Glede na raziskavo, ki jo je objavil francoski nacionalni inštitut za javno zdravje Santé Publique France, ljudje še vedno veliko pijejo, čeprav manj kot včasih.

Odrasli v povprečju popijejo 10,5 litra čistega alkohola na leto, kar je več kot v Španiji, Nemčiji in Veliki Britaniji. **V zadnjih 30 letih se je število odraslih, ki vsak dan pijejo alkohol, zmanjšalo za dve tretjini** in zdaj znaša 8 odstotkov francoskega prebivalstva. Inštitut za javno zdravje pravi, da je upad posledica zmanjšanja porabe vina, kulturnih sprememb in uvedbe javnih politik za spodbujanje zmanjšanja pitja alkohola.

Prekomerno uživanje alkohola, ki je definirano kot zaužitje več kot šestih kozarcev alkohola naenkrat, ostaja pri moških nespremenjeno, narašča pa med ženskami, starejšimi od 35 let. Medtem ko mlajši od 25 let uživajo alkohol polovico manj pogosto kot starejši od 75 let, ga spijejo količinsko več. **Mlajši v povprečju ob vsaki priložnosti popijejo dvakrat več kot starejši.**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Prekomerna teža in prekomerno pitje alkohola vplivata na povečanje primerov raka na črevesju pri mladih v Združenem kraljestvu](#)

Nova raziskava je opozorila, da **nezdrav način življenja pri mlajših ljudeh vpliva na razvoj raka na črevesju tudi v zgodnejši starosti**. Raziskovalci ob tem zahtevajo presejalne teste tudi za mlajše odrasle. Prekomerna teža, alkohol in zmanjšana telesna aktivnost so glavni dejavniki, ki povzročajo raka na črevesju med mlajšimi generacijami, saj so se v istem obdobju navade, kot sta prekomerno pitje in manj gibanja, še poslabšale. **Rak na črevesju, ki je običajno diagnosticiran pri ljudeh, starejših od 50 let, naj bi v prihodnjih letih prizadel tudi mlajše.**

Raziskava je odkrila tudi skrb glede stopnje umrljivosti zaradi raka na črevesju pri ženskah vseh starosti, ki očitno ne sledi padajočemu trendu številnih drugih vrst raka. Raziskava, ki je bila objavljena v reviji o onkologiji *Annals of Oncology*, je primerjala, kakšne bi lahko bile stopnje umrljivosti leta 2024 v primerjavi s številkami za leto 2018 v Združenem kraljestvu in Evropi. Ugotovila je, da je Združeno kraljestvo pokazalo velik skok v primerjavi z državami, kot so Italija, Nemčija, Poljska in Španija.

Pričakuje se, da se bo stopnja umrljivosti zaradi raka na črevesju pri moških in ženskah, starih od 25 do 49 let, povečala v Italiji (za 1,5 % pri moških in 2,6 % pri ženskah), na Poljskem (5,9 %), med moškimi v Španiji (5,5 %) in med ženskami v Nemčiji (7,2 %). Po drugi strani pa ima **Združeno kraljestvo pričakovano 26-odstotno povečanje stopnje umrljivosti zaradi raka na črevesju med moškimi in precejšnje 39-odstotno povečanje med ženskami**, s čimer daleč presega svoje evropske vrstnike.

Raziskovalci so zapisali: »V Združenem kraljestvu se je umrljivost zaradi kolorektalnega raka v zadnjih desetletjih zmanjšala za vse starosti. Vendar se je le-ta okrog leta 2000 povečala za starostno skupino od 25 do 49 let pri obeh spolih.«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Stres je ključni dejavnik, ki nekatere najstnike pripelje do drog in alkohola](#)

Centri za obvladovanje in preprečevanje bolezni (Centers for Disease Control and Prevention) so izdali novo raziskavo, ki kaže, da bi lahko podpora in izboljšanje duševnega zdravja neposredno vplivala na uporabo substanc med najstniki v Združenih državah Amerike.

Najstnike, zdravljene zaradi zasvojenosti s substancami, so pozvali, da opredelijo svoje motive za uporabo drog in alkohola. Med letoma 2014 in 2022 je bilo zbranih približno 9.500 odgovorov. **Najpogostejši razlog, zaradi katerega so najstniki rekli, da so se zatekli k drogam in alkoholu, je bil, da bi se počutili prijetno, umirjeno ali sproščeno.** Ta razlog je navedlo skoraj tri četrtine vprašanih. Številni drugi glavni razlogi so bili povezani z metodami za obvladovanje stresa, pri čemer jih je 44 % reklo, da uporabljajo substance, da bi jih prenehalo skrbeti zaradi določene težave ali pa da bi pozabili slabe spomine, 40 % pa jih je reklo, da uporabljajo substance za pomoč pri depresiji ali anksioznosti. Približno polovica najstnikov je tudi povedala, da uporabljajo substance za zabavo ali eksperimentiranje, več kot dva od petih pa je dejalo, da uporabljajo substance za boljši spanec.

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Sprejem za predstavnice in predstavnike humanitarnih organizacij – 31. januar 2024](#)

31. januarja 2024 je potekal **sprejem za predstavnice in predstavnike humanitarnih organizacij, ki ga je gostila predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar** v veliki dvorani predsedniške palače v Ljubljani. Dogodka se je udeležila tudi Mihaela Lovše, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, ki je ob priložnosti predsednici republike predala skupno izjavo za javnost (NIJZ in NVO) in slovenski prevod brošure *Smernice za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom - Priporočila pri zdravljenju bolnikov s sladkorno boleznijo* ter jo zaprosila za podporo pri preventivi rabe tobaka in s tobakom povezanih izdelkov.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Obeležje Dneva brez cigarete v Zdravstvenem domu Celje – 31. januar 2024](#)

31. januarja vsako leto v Sloveniji obeležujemo **Dan brez cigarete**. Letos smo ta dan obeležili skupaj z Zdravstvenim domom Celje v njihovih prostorih. Obiskovalcem zdravstvenega doma smo nudili brezplačne meritve ogljikovega monoksida v izdihanem zraku, svetovanja ter delili zdravstveno-vzgojne materiale, Zdravstveni dom Celje pa je uporabnikom nudil brezplačne meritve krvnega tlaka.

V okviru Dneva brez cigarete smo prav tako izvajali preventivne delavnice za učence osnovnih šol v Šolskem centru Celje.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Prostovoljstvo v Podravski regiji – 20. in 21. marec 2024](#)

Slovenska filantropija bo 20. in 21. 3. izvedla **regijski obisk za Podravsko regijo**, ki bo potekal v Mariboru, v Dvorani generala Rudolfa Maistra (prvi dan) in v prostorih Slovenske filantropije (drugi dan). Slovenska filantropija se preko regijskih obiskov neposredno ter na terenu seznanja z izzivi, s katerimi se srečujejo lokalne prostovoljske organizacije, obenem pa le-te informira o novostih na področju prostovoljstva in prispeva k razvoju prostovoljstva na lokalni in regionalni ravni.

K udeležbi vabijo vse prostovoljske organizacije. Vse podrobnosti, vključno s programom in navodili za prijavo (ki je do 13. marca), so na voljo na tej [povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov promocije varstva okolja v Mestni občini Koper v letu 2024](#)

Razpisuje: Mestna občina Koper

Vrednost razpisa: 13.200 EUR

Rok prijave: 11. 3. 2024

[Razpis Ameriškega veleposlaništva v Sloveniji za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij za leto 2024](#)

Razpisuje: Veleposlaništvo ZDA v Sloveniji

Rok prijave: 31. 3. 2024

[Obzorje Evropa: Dvostopenjski razpisi za sofinanciranje projektov v okviru pobude za inovativno zdravje](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 83.350.000 EUR

Rok prijave: 23. 4. 2024